

Nådeslægten

FRANCINE
RIVERS

FRANCINE RIVERS

NÅDE-
SLÆGTEN

LOHSE

INTRODUKTION

Kære læser

Du skal nu i gang med at læse fem små romaner om nogle af kvinderne i Jesu Kristi slægtstræ. Disse kvinder levede i Mellemøsten for flere tusind år siden, men deres historier er ikke desto mindre relevante for vores liv og de svære spørgsmål, vi står overfor i verden i dag. Disse kvinder gjorde sig bemærkede i deres samtid. De var modige og parate til at løbe en risiko. De gjorde det uventede, og indimellem begik de fejl – alvorlige fejl. De var langt fra perfekte, men Gud lod dem alligevel i sin uendelige nåde blive led i sin perfekte plan for verdens frelse gennem Jesus Kristus.

Vi lever i en urolig tid, hvor millioner af mennesker fortvivlet søger efter svar. Disse kvinder viser os vejen. Den lektie, de lærer os, er lige så nødvendig og anvendelig i dag, som den var, dengang disse kvinder levede på jorden.

Tamar lærer os om *håb*.

Rahab lærer os om *tro*.

Ruth lærer os om *kærlighed*.

Batseba lærer os om *uendelig nåde*.

Maria lærer os om *lydighed*.

Kvinderne er historiske personer. Deres historier, som jeg fortæller dem, er baseret på de bibelske beretninger. Nogle af kvindernes handlinger ville forekomme os besynderlige, kritisable eller ligefrem frastødende i dag, og det er derfor vigtigt at holde sig den tidsmæssige og kulturelle sammenhæng for øje.

Beretningen i denne bog er historisk fiktion. De store træk i historien har jeg taget fra den bibelske beretning, og ind i denne ramme har jeg så lagt handlinger, dialog, motiver og i visse tilfælde fiktive personer, som i min vurdering harmonerer med den bibelske tekst. Jeg har forsøgt at være loyal mod Bibelens budskab og kun tilføje, hvad der kan levedegøre historien og hjælpe os til at forstå dette budskab bedre.

Den endelige autoritet vedrørende bibelske personer og begivenheder er naturligvis Bibelen selv. Det er min bøn, at du, når du læser Bibelen, vil få blik for kontinuiteten og sammenhængen og den gentagne bekræftelse af Guds fremadskridende plan for verden – en plan, der også omfatter dig.

Francine Rivers

BOG 1

Tamar

*Til den, der er blevet misbrugt og udnyttet,
og som længes efter retfærdighed.*

HISTORIEN BEGYNDER

Første Mosebog 37,1-38,6

Jakob blev boende i Kana'an, hvor hans far havde boet som fremmed. Dette er Jakobs slægtshistorie. Josef var sytten år, og han vogtede får sammen med sine brødre. Han tjente hos de sønner, hans far havde med sine koner Bilha og Zilpa. Og Josef fortalte deres far det onde, han hørte om dem.

Israel elskede Josef mest af alle sine sønner, for han havde fået ham i sin alderdom. Han lod en lang ærmekjortel lave til ham. Da hans brødre så, at deres far elskede ham mest af alle brødrene, kom de til at hade ham og kunne ikke tale venligt til ham.

Engang havde Josef en drøm, som han fortalte sine brødre, og de kom til at hade ham endnu mere. Han sagde til dem: »Nu skal I høre, hvad jeg har drømt! Vi var ved at binde neg ude på marken; mit neg rejste sig og blev stående, mens jeres neg slog kreds om mit neg og bøjede sig for det.« Da sagde brødrene til ham: »Skal du måske være konge og hersker over os?« Og de hadede ham endnu mere på grund af de drømme, han fortalte dem. Så havde han igen en drøm, som han fortalte sine brødre; han sagde: »Nu har jeg igen haft en drøm: Jeg så solen, månen og elleve stjerner bøje sig for mig.« Da han fortalte sin far og sine brødre den, skældte hans far ham ud og sagde til ham: »Hvad er det for en drøm, du har haft? Skulle jeg og din mor og dine brødre virkelig komme og bøje os for dig?« Hans brødre blev skinsyge på ham, men hans far glemte ikke drømmen.

Engang var hans brødre taget ud for at vogte deres fars får ved Sikem. Israel sagde til Josef: »Dine brødre vogter får ved Sikem. Nu vil jeg sende dig til dem!« Han svarede: »Ja, far!« Så sagde han: »Tag af sted og

se, hvordan dine brødre har det, og hvordan det går med fårene; bring mig så besked tilbage.« Så sendte han ham af sted fra Hebrons dal, og han kom til Sikem.

Da han flakkede om på marken, mødte han en mand, som spurgte ham: »Hvad leder du efter?« Han svarede: »Jeg leder efter mine brødre; fortæl mig, hvor de vogter får.« Så sagde manden: »De er taget herfra. Jeg hørte dem sige, at de ville til Dotan.« Så gik Josef efter sine brødre og fandt dem i Dotan. De så ham i det fjerne, og før han nåede hen til dem, lagde de planer om at dræbe ham. De sagde til hinanden: »Dér kommer den drømmemester! Lad os slå ham ihjel og kaste ham i en af cisternerne og sige, at et rovdyr har ædt ham. Lad os så se, hvad der kommer ud af hans drømme!«

Da Ruben hørte det, ville han redde ham fra dem og sagde: »Lad os ikke slå ham ihjel! I må ikke udgyde blod,« sagde Ruben til dem; »kast ham i cisternen her på marken, men læg ikke hånd på ham!« Han ville nemlig redde ham fra dem og bringe ham tilbage til faderen.

Da Josef kom hen til sine brødre, rev de kjortlen af ham, den lange ærmekjortel. Så tog de ham og kastede ham i cisternen; den var tom, der var ikke vand i den. Så satte de sig ned og spiste. Da de så op, fik de øje på en ismaelitisk karavane, der kom fra Gilead; kamelerne var læsset med tragakant-gummi, storax-balsam og ladanum-harpiks, som de skulle ned til Egypten med. Da sagde Juda til sine brødre: »Hvilken fordel har vi af at slå vores bror ihjel og skjule drabet? Kom, lad os sælge ham til ismaelitterne. Vi vil ikke lægge hånd på ham; han er jo vores kødelige bror.« Det gik brødrene med til.

Nogle midjanitiske handelsmænd kom forbi. De trak Josef op af cisternen og solgte ham for tyve sekel sølv til ismaelitterne, som tog ham med til Egypten.

Da Ruben vendte tilbage til cisternen og så, at Josef ikke var der, flængede han sine klæder og gik tilbage og sagde til sine brødre: »Drenge er der ikke! Hvad skal jeg dog gøre?« Så tog de Josefs kjortel, slagtede en gedebuk og dyppede kjortlen i blodet. De sendte den lange ærmekjortel hjem til deres far med den besked: »Vi har fundet denne her. Se nøje efter, om ikke det er din søns kjortel!« Han genkendte den og udbrød: »Det er min søns kjortel! Et rovdyr har ædt ham! Josef er blevet

sønderrevet!« Så flængede Jakob sine klæder og lagde sæk om lænderne, og han sørgede over sin søn i lang tid. Alle hans sønner og døtre kom for at trøste ham, men han ville ikke lade sig trøste og sagde: »I sorg vil jeg gå ned i dødsriget til min søn.« Og hans far græd over ham.

Midjanitterne solgte ham i Egypten til Faraos hofmand Potifar, chefen for livvagten.

På den tid forlod Juda sine brødre og tog ind hos en mand i Adullam, der hed Hira. Dér så han en datter af en kana'anæer, der hed Shua, og hende giftede han sig med. Han gik ind til hende, og hun blev gravid og fødte en søn, som hun kaldte Er. Hun blev gravid igen og fødte en søn, som hun kaldte Onan. Hun fødte endnu en søn, som hun kaldte Shela. Det var i Kezib, hun fødte ham.

Juda tog en kone til sin førstefødte søn Er; hun hed Tamar ...

KAPITEL ET

Da Tamar så Juda med et æsel, der var læsset med fulde sække og et fint tæppe, tog hun sin hakke og skyndte sig ned i det fjerneste hjørne af sin fars mark. Med ryggen til huset hakkede hun energisk i jorden, mens hun angstfuldt bad til, at han ville gå forbi og finde en anden pige til sin søn. Da hendes gamle barnepige kaldte på hende, lod Tamar, som om hun ikke hørte det, og hakkede bare videre. Tårer slørede hendes blik.

»Tamar!« sagde Aksa forpustet, da hun nåede hen til hende. »Så du ikke Juda? Nu kommer du med tilbage til huset. Din mor er ved at sende dine brødre ud for at lede efter dig. De bliver godt sure på dig.« Aksa skar en grimasse, da hun så tårerne i Tamars øjne. »Lad være at se sådan på mig, barn. Det er ikke min idé. Du ville måske hellere giftes med én af de ismaelitiske handelsmænd, der er på vej til Egypten?«

»Du ved godt, hvad de siger om Judas søn, Aksa.«

»Jeg ved det.« Hun rakte hånden ud, og Tamar gav modvilligt haken fra sig. »Måske er det ikke så slemt, som det lyder.«

Tamar kunne se i Aksas øjne, at hun også havde store betænkeligheder ved Judas søn.

Tamars mor kom dem i møde og greb sin datter i armen. »Hvis der var tid, så skulle du have en omgang for at løbe væk på den måde!« Hun trak Tamar med sig ind i huset og ned i kvindernes afdeling.

Tamar var dårligt kommet inden for døren, før hendes søstre begyndte at rive tøjet af hende. Tamar gispede af smerte, da én af dem snappede tørklædet af hendes hoved og også fik fat i noget af hendes hår. »Hold op!« Hun skubbede dem væk, men hendes mor trådte straks til.

»Stå stille, Tamar! Vi har travlt, fordi det tog Aksa så lang tid at finde dig.«

Pigerne var ophidsede og ivrige og snakkede i ét væk.

»Kan jeg ikke bare gå, som jeg er, mor?«

»Du kommer jo lige fra marken, pigebarn! Aldrig i livet. Du skal have husets fineste tøj på. Juda har gaver med. Og du vover ikke at gøre os skam ved at græde, er du med?«

Tamar sank en klump og prøvede at beherske sig. Der var ikke andet at gøre end at undergive sig sin mors og sine søstres behandling. Den fineste duftende olie og de flotteste klæder fik hun på, så hun kunne tage sig godt ud, når hun blev præsenteret for hebræeren Juda. Manden havde tre sønner. Hvis hun fandt nåde for hans øjne, ville det blive hans førstefødte, Er, der tog hende til ægte. Efter sidste høst, da Juda og hans sønner satte deres flokke på græs på de høstede marker, havde hendes far befalet hende at arbejde i nærheden af dem. Hun var godt klar over, hvad han håbede at opnå. Nu var det tilsyneladende lykkedes.

»Kan jeg ikke vente, mor? Jeg har brug for et år eller to mere, før jeg kan styre en husholdning selv.«

»Det er din far, der afgør, hvornår du er klar.« Hendes mor undgik at se hende i øjnene. »Det er uforskammet af dig at tvivle på hans dømmekraft.« Tamars søstre skvadrede som alliker, så Tamar havde lyst til at skrike. Hendes mor klappede i hænderne. »Det er nok! Hjælp mig nu med det sidste!«

Tamar bed tænderne sammen, lukkede øjnene og besluttede sig for at affinde sig med sin skæbne. Hun havde jo altid vidst, at hendes far en dag ville finde hende en ægtemand. Hendes eneste trøst var den ti måneders lange forlovelsestid. Det gav hende da tid til at forberede sig og forlige sig med det liv, hun var bestemt til.

Aksa lagde sin hånd på hendes skulder. »Prøv at slappe af.« Hun løste Tamars hår og begyndte at børste det med lange, drøje tag. »Prøv at tænke på noget godt, lille skat.«

Hun følte sig som et af sin fars dyr, der skulle gøres klar til salg. Det var hun vel også? Vrede og fortvivlelse steg op i hende. Hvorfor skulle livet være så grusomt og uretfærdigt?

»Petra, kom med den velduftende olie og gnid hende ind i den. Vi kan ikke have, hun lugter som en markslave.«

»Hun skulle hellere lugte af får og geder,« brummede Aksa. »Det er lige noget for hebræerne.«

Pigerne lo, selv om deres mor irettesatte Aksa. »Den bemærkning kunne vi godt have undværet, Aksa.«

Tamar greb sin mors arm. »Søde mor, kunne du ikke gå i forbøn for mig hos far? Den dreng er ... han er ond!« Tårerne vældede frem, hun kunne ikke længere standse dem. »Hjælp mig, mor! Jeg vil ikke giftes med Er!«

Det trak lidt ved hendes mors mund, men hun blev ikke blød. Hun gjorde sig fri af Tamars greb og tog fast om sin datters hånd med begge sine. »Du ved godt, at jeg ikke kan sætte mig op mod din fars ønske, Tamar. Hvad skulle det også nytte, at jeg protesterede nu? Det ville blot bringe skam over os alle. Juda er her jo allerede!«

Tamar hulkede voldsomt og følte en isen i maven.

Hendes mor tog hende om hagen og tvang hende til at se op. »Jeg har forberedt dig på denne dag. Du er ingen nytte til for os, hvis ikke du gifter dig med Er. Se det dog fra den positive side: det vil gavne din far og hans hus. Dit ægteskab vil bygge bro mellem Zimran og Juda. Så er freden sikret.«

»Vi er alligevel flere end dem, mor.«

»Antal er ikke det eneste, der betyder noget. Du er en stor pige, Tamar. Nu må du være modig.«

»Mere modig end far?«

Hendes mors ansigt formørkedes af vrede. Hun gav brat slip på Tamar. »Nu gør du, som du har fået besked på. Ellers må du selv tage konsekvensen af din ulydighed.«

Tamar så ned og sagde ikke mere. Det nyttede ikke. Hun bragte bare skam over sig selv. Hun havde lyst til at skribe til sine søstre, at de skulle holde op med at pludre og fnise. Hvordan kunne de glæde sig over hendes ulykke? Er var en smuk mand, men det trøstede hende ikke. Havde de ikke hørt om hans grusomhed? Vidste de ikke, hvor hovmodig han var? Er var kendt for at skabe problemer alle vegne.

»Mere øjenskygge, Aksa. Det får hende til at se ældre ud.«

Tamar kunne ikke dæmpe sit hjertes vilde slag. Hendes håndflader var helt svedige. Hvis det gik, som hendes far håbede, så ville hendes skæbne i dag blive beseglet.

Dette er en lykkelig dag, prøvede hun at overbevise sig selv. *En lykkelig dag*. Men hendes hals snørede sig sammen, og tårerne brændte i hendes øjne.

»Rejs dig op, Tamar,« sagde hendes mor. »Lad mig se på dig.«

Tamar adlød. Hendes mor sukkede tungt og trak lidt i folderne foran på den røde kjole. »Vi må skjule hendes mangel på kvindelige former, Aksa, ellers får Zimran svært ved at overbevise Juda om, at hun er gammel nok til at få børn.«

»Jeg kan vise ham stoffet, frue.«

»Ja, godt. Hav det parat, hvis han beder om et bevis.«

Tamar mærkede rødmen brede sig i sit ansigt. Kunne man da ingenting have for sig selv? Skulle selv de mest personlige ting i hendes liv udstilles i dag? Siden hun blødte første gang, var hun blevet regnet for kvinde og var dermed pludselig blevet en nyttig handelsvare for sin far. Hun var en ting, han kunne sælge; et redskab, der kunne binde to familier sammen; et offer, der kunne sikre freden. Hun havde håbet at kunne gå i fred et år eller to mere. Kunne hun virkelig vække mænds begær allerede som fjortenårig?

Det er en lykkelig dag, formanede hun igen sig selv. Andre tanker kom uopfordret til hende og fik hendes mave til at snøre sig sammen i frygt, men hun prøvede at berolige sig selv ved gang på gang at gentage ordene: *Det er en lykkelig dag*.

Hvis bare hun ikke havde hørt alle de historier ...

Så længe Tamar kunne huske, havde hendes far frygtet Juda og hans folk. Hun havde lyttet til beretningerne om hebræernes Gud og hans mægtige gerninger. Deres Gud havde lagt Sodoma og Gomorra øde med ild og svovl fra himlen, så der kun blev et ørkenlandskab og et dødt hav tilbage. Ingen kana'anæisk gud havde nogensinde vist så stor magt!

Og så var der historierne om, hvad hebræerne havde gjort ved byen Sikem. Historier om frygtelige massakrer ...

»Hvorfor må det være sådan, mor? Det er da mit liv! Har jeg slet ikke noget at sige?«

»Ikke mere end enhver anden pige. Jeg ved, hvad du føler, Tamar. Jeg var ikke ældre, end du er nu, da jeg blev bortgiftet til din far. Sådan er det nu engang. Det har jeg da også forberedt dig på, lige siden du var lille. Jeg har sagt dig ligeud, hvad der ville blive forventet af dig. At kæmpe mod sin skæbne er som at brydes med vinden.« Hun greb Tamar om skuldrene. »Vær nu en god datter, og adlyd uden at brokke dig. Bliv en god hustru, og få mange sønner. På den måde gør du dig selv ære. Hvis du er heldig, så kommer din mand ligefrem til at elske dig, og hvis ikke, så har du i hvert fald dine sønner. De vil sørge for dig, når du bliver gammel, ligesom dine brødre vil sørge for mig. Den eneste sande tilfredsstillelse, en kvinde kan have her i livet, er at vide, at hun har været sin mand en god hustru.«

»Men det er jo Judas søn, vi snakker om, mor. Judas søn Er.«

Hendes mor blinkede med øjnene, men lod sig ikke hyle ud af den. »Du må gøre din pligt og føde ham sønner. Du må være stærk, Tamar. Det er voldsomme og lunefulde mennesker, hebræerne. Stolte er de også.«

Tamar vendte ansigtet væk. »Jeg vil ikke giftes med Er. Jeg kan ikke gifte mig med ham ...«

Hendes mor tog fat i det lange hår og rykkede hendes hoved bagover. »Vil du da bringe ødelæggelse over din familie ved at udsætte en mand som denne hebræer for så stor en ydmygelse? Tror du virkelig, din far vil lade dig leve, hvis du kommer ind og bønfaller om ikke at blive gift med Er? Juda vil afvaske en sådan fornærmelse med blod! Tro mig, Tamar: Hvis du sætter mine sønners liv på spil, så vil jeg hjælpe din far med at stene dig! Hører du? Det er din far, der bestemmer, hvem du skal giftes med og hvornår, ikke dig!« Hun slap Tamars hår og trådte et skridt tilbage, dirrende af harme. »Hold op med at opføre dig som et fjols!«

Tamar lukkede øjnene fast i. Nu var der helt stille i værelset. Hun kunne føle Aksas og sine søstres stirren. »Undskyld,« sagde hun bævende. »Undskyld, mor. Jeg skal nok gøre min pligt.«

»Det må vi alle gøre.« Hendes mor gav et lille suk fra sig og begyndte at gnide Tamars hænder ind i velduftende olie. »Du må være vis som slangen, Tamar. Juda gjorde klogt i at interessere sig for dig. Du er

stærk, stærkere end dine søstre. Du er hurtig i opfattelsen og mere udholdende, end du selv ved af. Du har fanget denne hebræers opmærksomhed, og nu må du for vores alle sammens skyld gøre et godt indtryk, så han bliver bekræftet i sit valg. Efter brylluppet skal du være en god hustru, så du knytter venskabsbånd mellem vores familier og sikrer freden.«

Det tunge ansvar, der blev lagt på hende, fik Tamar til at bøje hovedet. »Jeg skal prøve.«

»Du skal ikke blot prøve. Det skal *lykkes*.« Hendes mor lændede sig frem og kyssede hende flygtigt på kinden. »Sæt dig nu, og få kontrol over dig selv, mens jeg sender besked til din far om, at du er parat.«

Tamar forsøgte at tænke roligt. Juda var søn af Jakob og havde sammen med sine brødre lagt Sikem øde for at hævne voldtægten af deres søster. Hvis Hamors søn havde vidst mere om disse hebræere, så havde han næppe forgrebet sig på pigen. Da han opdagede sin fejltagelse, gjorde han alt for at formilde Jakobs sønner – men de ville se blod. Prinsen og hans far gik med til at lade alle mænd i Sikem lemlæste i hebræernes omskærelsesritual. De forsøgte også desperat at få et ægteskab i stand, der kunne sikre dem fred med hebræerne. De indvilgede i alt, hvad hebræerne forlangte, men tre dage efter at alle mænd i byen var blevet omskåret, og mens de fleste af dem stadig lå med feber, havde Juda og hans brødre alligevel taget en grusom hævn. De nøjedes ikke med at udgyde forbryderens blod, men lod hver eneste mand i Sikem hugge ned. Ikke en eneste lod de leve, og byen blev plyndret.

Hebræerne var en væmmelig stank i kana'anæernes næsebor. De vakte frygt og mistillid overalt. Siden Juda havde forladt sin fars telt og bosat sig hos Tamars folk, havde hendes far ikke haft en rolig nat. Det huede ikke Zimran at have én af Jakobs sønner så tæt på. Selv Judas lange venskab med adullamitten Hira kunne ikke berolige Tamars far. Det hjalp heller ikke, at Juda havde taget en kana'anæisk hustru, der havde født ham tre sønner og opdraget dem efter kana'anæernes skik. Juda var og blev hebræer. Han var en fremmed og en torn i øjet på Zimran.

Nogle år forinden havde hendes far alligevel indgået en aftale med Juda, om at Judas flokke kunne græsse på hans marker efter høst. Det

var til begge parter fordel, og samarbejdet gav et vist værn mod ufred. Men Tamar vidste, at hendes far i mange år havde spejdet efter en stærkere og mere varig forbindelse med hebræerne, som kunne sikre freden. Det påtænkte ægteskab mellem de to familier var perfekt til formålet – hvis altså det lykkedes hende at føde sin ægtemand sønner.

Tamar forstod godt, at hendes far var ivrig for at bortgifte hende til Er. Hun forstod, hvor vigtigt det var for ham, og hun forstod, hvilken rolle hun havde at spille i det hele. Men forståelsen gjorde det ikke nemmere. Hun kunne ikke lade være med at føle sig som et offerlam. Hun fik ikke lov selv at afgøre, hvornår hun skulle giftes, og hun fik heller ingen indflydelse på, *hvem* hun skulle ægte. Det eneste, hun kunne gøre, var at acceptere sin skæbne.

Da hendes mor vendte tilbage, var Tamar rede. Hun skjulte sine følelser og bukkede ydmygt. Da hun rettede sig op igen, lagde hendes mor begge sine hænder på hendes hoved og fremmunlede en velsignelse. Så tog hun om Tamars hage. »Livet er ingen dans på roser, Tamar, det ved jeg bedre end du. Alle unge piger drømmer om den store kærlighed, men livet er ingen drøm. Hvis du var blevet født først, så havde vi sendt dig til templet i Timna i stedet for din søster.«

»Der var jeg ikke blevet lykkelig.« Hun var faktisk sikker på, at hun hellere ville dø for sin egen hånd end at leve, som hendes storesøster nu gjorde.

»Dette er det liv, du kan få, Tamar. Lev det.«

Tamar rejste sig fast besluttet på at følge sin mors råd. På vej ud af værelset forsøgte hun at dæmpe en skælven i kroppen. Måske syntes Juda, at hun var for ung. Eller måske ville han finde hende for mager eller for grim. Der var stadig en chance for, at hun blev skånet for at gifte sig med Er. Men det gjorde jo ingen forskel i det lange løb. Det var en svær sandhed at se i øjnene, men før eller senere ville hun under alle omstændigheder blive bortgiftet, for en kvinde uden ægtemand og sønner kunne lige så godt være død.

* * *